

Drukken van infectiekans

Vier op uiergezondheid alerte veehouders denken zeer divers over ideale ligboxbedekking

	Dik Maat, Dalfsen , melkt 25 jaar eersteklas melk	Maarten Kruijt, Zegveld , fokt op uiergezondheid	Roel Oostr, Jellum , winnaar van twee uiergezondheidsawards	Martine Stevens, Knesselare , robotmelker, kien op uiergezondheid
	 <ul style="list-style-type: none"> – aantal melkkoeien: 100 – rollend jaargem.: 9000 kg melk, 4,46% v. en 3,58% eiv. – celgetal (half jaar): 115 – percentage verhoogde koeien laatste mpr (half jaar): 8 – perc. nieuw verhoogde koeien laatste mpr (half jaar): 4 	 <ul style="list-style-type: none"> – aantal melkkoeien: 85 – rollend jaargem.: 8257 kg melk, 4,09% v. en 3,45% eiv. – celgetal (half jaar): 145 – percentage verhoogde koeien laatste mpr (half jaar): 16 – percentage nieuw verhoogde koeien laatste mpr (half jaar): 9 	 <ul style="list-style-type: none"> – aantal melkkoeien: 60 – rollend jaargemiddelde: 10.000 kg melk, 4,20% vet en 3,50% eiwit – celgetal (half jaar): 90 – percentage verhoogde koeien laatste mpr (half jaar): 5 – percentage nieuw verhoogde koeien laatste mpr (half jaar): 4 	 <ul style="list-style-type: none"> – aantal melkkoeien: 100 – rollend jaargemiddelde: 10.700 kg melk, 3,99% vet en 3,34% eiwit – celgetal (half jaar): 180 – percentage verhoogde koeien laatste mpr (half jaar): 8 – percentage nieuw verhoogde koeien laatste mpr (half jaar): 4
<i>Hoe houdt u de infectiedruk laag?</i>	Door het zachte ligbed van diepstrooiselboxen liggen koeien minder melk uit, omdat er minder druk op de uier staat. Minder melk in de box betekent een lagere infectiedruk. Ook zijn we erg kien op een melkinterval van twaalf uur.	Met zaagsel in de boxen ben ik gestopt. Daarvan wisselde de kwaliteit te sterk. Ik werk nu met kalk en gehakseld tarwestro. Dat houdt de boxbodem droog en de infectiedruk laag. Een jodiumdip voorkomt schrale spenen.	Door goed te voeren en ziekten uit te roeien probeer ik ervoor te zorgen dat de koeien genoeg weerstand hebben. Onze veestapel heeft een hoge gezondheidsstatus. Koeien die constant moeten vechten tegen ibr of bvd hebben geen weerstand tegen mastitisverwekkers.	De boxen en koeien houden we zo proper mogelijk. We strooien de matrassen in met zaagsel. Geen los zaagsel, maar zaagsel uit zakken. Dat heeft de voorkeur, omdat los zaagsel moeilijker droog blijft, waardoor schimmels uit de boomschors de infectiedruk in het ligbed verhogen. Eens per jaar ontsmetten we de ligplaats.
<i>Hoe vaak maakt u de boxen schoon?</i>	Drie keer per dag, ook bij de droge koeien.	Twee keer per dag, ook bij de droge koeien en het jongvee.	Vier keer per dag zorg ik voor schone en droge boxen, ook bij de droge koeien. De zaagselvoorraad wordt naar behoefte aangevuld.	Tweemaal daags reinigen en instrooien van de ligboxen is standaard.
<i>Hoe vaak maakt u de looppaden schoon?</i>	De roosterschuif om de twee uur.	De mestschuif tien keer per 24 uur.	De mestrobot komt elke vier uur langs.	De mestrobot maakt iedere vier uur zijn ronde.
<i>Hoe gaat u om met hygiëne?</i>	Elke koe krijgt een voorbehandeling met schoon papier. Na het melken passen we een jodiumdip toe. Koeien moeten gewoon schoon zijn. Een diepstrooiselbox is wel een dure hobby. Een paar jaar terug betaalde ik 8 euro per kuub, nu is dat 20 euro. Maar er is eigenlijk geen goed alternatief.	In de melkstal maak ik gebruik van blauwe geperforeerde doekjes, één per koe. Na gebruik gaan de doekjes in een speciekuip in een oplossing met Halamid. De veearts verklaarde me voor gek, maar het doot wel alle bacteriën. Voor het melken wring ik de doekjes uit en stop ze gedurende de melktijd in warm water met citroensap. Droog voorbehandelen heeft hier geen zin. Daarvoor zit er te veel mest aan de uier.	Koeien mogen nooit te dun op de mest zijn. Ik voer natuurhooi naar behoefte, een coli-infectie krijg je van koeien die te dun op de mest zijn. Dat is niet alleen nadelig voor de hygiëne rondom het melken, maar ook voor de weerstand van de koe, waardoor ze vatbaarder is voor mastitis. Maar ik ben niet steriel bezig. Er bestaan melkershandschoenen, dure dipmiddelen en poedertjes voor in de box, maar van dat alles gebruik ik niets omdat de infectiedruk hier laag is. Een goedkope jodiumspray is het enige.	De robot borstelt elke speen van de koe twee keer en desinfecteert de borstel na gebruik. Ook de tepelbekers worden na elke melking gespoeld, dat voorkomt overdracht van kiemen. Maar we hebben geen stoomreiniging op het systeem. Voorheen in de melkstal hadden we weinig problemen met de uiergezondheid en als het nodig blijkt, kunnen we stoomreiniging altijd nog monteren. De stoom doodt de bacteriën. De uiers houden we proper door maandelijks de haren weg te branden en staarten te scheren.
<i>Hoe bepaalt u het afvoermoment van een koe met uiergezondheidsproblemen?</i>	Ik geef een behandeling niet snel op, maar gelukkig heb ik weinig koeien met uiergezondheidsproblemen. Het is nu anderhalf jaar geleden dat ik een koe met mastitis heb gehad. Dergelijke koeien melk ik niet als laatste en ik heb ook geen airwash. Wel spoel ik zelf het melkstel goed door.	Na twee behandelingen is het wegwezen voor de koe. Het is wel zaak om de ontsteking hard aan te pakken, maar ik zit in de luxepositie dat we veel jongvee hebben. Via fokkerij wil ik de uiergezondheid verder verbeteren, op dit moment melk ik dochters van Olympic, Design en Horst Harry.	Aureus was hier drie jaar geleden een probleem en heeft me een aantal koeien gekost. Koeien met 87 punten moesten naar het slachthuis, met pijn in het hart, maar het kon niet anders. Ik voorkom ook problemen door de matrassen zo vaak als nodig te reinigen. Want wat is beter: vier keer per dag met zaagsel langs de boxen lopen of constant melk moeten dumpen van mastitiskoeien?	Ik geef een behandeling niet rap op. Als een koe driespeen wordt en verder nog gezond is, blijft ze lopen. Hoogcelgetalkoeien besmetten andere niet zo snel vanwege het spoelsysteem en het sprayen. Na elke melking sprayt de robot met jodium om te voorkomen dat ziekteverwekkers het slotgat binnendringen.
<i>Hoe nadrukkelijk analyseert u de celgetaluitslag op de mpr?</i>	Ik kijk alleen naar de koeien met een te hoog celgetal. Onderscheid tussen de koe- of omgevingsgebonden bacteriën maak ik niet, beide balkjes op het formulier staan altijd onderin.	De celgetaluitslag is voor mij de belangrijkste pagina van de mpr-uitslag. Ik analyseer het percentage nieuwe gevallen en ga na welke dieren dit zijn. In de melkput beoordeel ik de melk optisch door deze dieren voor te stralen.	Ik kijk eerst naar het gemiddelde celgetal. Ligt dat boven de 150, dan schrik ik daarvan en zoek direct naar de boosdoeners. Aan deze dieren besteed ik met melken extra aandacht, bijvoorbeeld door ze voor te stralen. Dat doe ik niet standaard, anders smeer je mogelijke ziekteverwekkers alleen maar uit.	Sinds het robotmelken zijn we gestopt met mpr, omdat we celgetalinformatie via de robot krijgen. Van elk kwartier van de koe geeft de robot met de cijfers 1 tot en met 5 aan in welke rang het celgetal zit. Een 1 betekent een celgetal van 0 tot 200 en koeien met een 5 hebben meer dan twee miljoen cellen per milliliter melk.
<i>Test u wel eens op mastitis om de ziekteverwekker in beeld te brengen?</i>	Dat heb ik één keer gedaan, maar nu niet meer. Het celgetal ligt altijd onder de 200. Als de auto perfect rijdt, ga ik er ook niet mee naar de garage. Ik denk dat het geen effect heeft en weggegooid geld is.	Daar ben ik van afgestapt. Tegen de tijd dat je de uitslag in huis hebt, moet je de koe al lang hebben behandeld. Gegevens achteraf, daar heb je in mijn ogen niets aan.	In de periode dat ik met aureus worstelde, heb ik elke koe met verhoogd celgetal laten onderzoeken via bacteriologisch onderzoek. Dan weet je wat je moet bestrijden. Nu beslis ik dat per geval, ik beoordeel mede op basis van de mastitisdetectie van Heemskerck, een blauw zeeffe in de melkslang waarop je alles kunt zien zitten.	Niet meer. De voorgestelde behandeling week doorgaans niet af van onze aanpak. Dan heeft het weinig zin. Bij een verhoogd celgetal behandelen we eerst homeopatisch met Cobactan LC. Ook controleren we visueel, als er vlokjes in de melk zitten, volgt een antibioticumbehandeling.